

DECIZIE

24 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul - Valeriu Doagă
Judecătorii - Tamara Chișca-Doneva, Dumitru Mardari,
Ala Cobăneanu, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de reprezentantul Societății cu Răspundere Limitată „Sveatoslav Bondarev”, avocatul Alexandru Cebanaș,
în pricina civilă intentată la cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul Societății Comerciale „Aluplast Com” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Individuală „Albert Puiu” față de terțul poprit Societatea cu Răspundere Limitată „Sveatoslav Bondarev” în sumă de 1513894,48 de lei,
împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017

c o n s t a t ă

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2015 s-a admis spre examinare cererea introductivă cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de Societatea Comercială „Aluplast Com” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare SC „Aluplast Com” SRL), fiind desemnat în calitate de administrator provizoriu Întreprinderea Individuală „Albert Puiu” (în continuare ÎI „Albert Puiu”).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2015, s-a admis cererea introductivă depusă de către debitorul SC „Aluplast Com” SRL privind intentarea procedurii de insolvabilitate față de sine, cu desemnarea în funcția de administrator al procesului de insolvabilitate ÎI „Albert Puiu”.

La 25 noiembrie 2015 administratorul procesului de insolvabilitate al SC „Aluplast Com” SRL, ÎI „Albert Puiu” a depus cerere de validare a popririi și a solicitat validarea popririi în sumă 1513894, 48 de lei față de terțul poprit Societatea cu Răspundere Limitată „Sveatoslav Bondarev” (în continuare SRL „Sveatoslav Bondarev”), cu încasarea acesteia în folosul debitorului insolubil (f.d. 2-3).

În motivarea cererii a menționat că, în urma analizei actelor financiar-contabile ale debitorului insolubil, a depistat o datorie a SRL „Sveatoslav Bondarev” față de prima, în mărime de 1513894,48 de lei, formată în rezultatul neonorării obligațiilor în urma raporturilor de prestări servicii și vânzare-cumpărare.

Invocă faptul că, prin somația privind poprirea datoriei din 16 noiembrie 2015, a adus la cunoștință SRL „Sveatoslav Bondarev” despre inițierea popririi și a solicitat achitarea datoriei în termen de 5 zile, de la data comunicării popririi, să achite la contul de acumulare a administratorului suma datorată în mărime de 1513894,48 de lei.

Somația privind poprirea datoriei a fost recepționată de terțul poprit SRL „Sveatoslav Bondarev” la 17 noiembrie 2015, însă nu a plătit pe contul de acumulare a administratorului insolabilității suma datorată și nici nu a consemnat-o.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017 s-a admis cererea de validare a poprii înaintată de administratorul procesului de insolabilitate a SC „Aluplast Com” SRL, ÎI „Albert Puiu” cu privire la validarea poprii față de terțul poprit SRL „Sveatoslav Bondarev”; s-a validat poprirea față de terțul poprit SRL „Sveatoslav Bondarev” și s-a încasat de la terțul poprit SRL „Sveatoslav Bondarev” în beneficiul SC „Aluplast Com” SRL suma de 1513894,48 de lei (f.d. 129-131).

La 21 martie 2017, reprezentantul terțului poprit SRL „Sveatoslav Bondarev”, avocatul Alexandru Cebanaș a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri de desființare a poprii (f.d. 159-161).

În motivarea recursului a invocat că, a reiterat circumstanțele faptice ale cauzei și temeiurile de drept, invocând faptul că hotărârea instanței de insolabilitate este emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept și apreciere echivocă a probelor.

La fel, susține că probatoriul administrat la materialele cauzei nu confirmă exigibilitatea, lichiditatea și certitudinea pretinsei datorii, iar poziția instanței este una greșită.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de reprezentantul terțului poprit SRL „Sveatoslav Bondarev”, avocatul Alexandru Cebanaș, urmează a fi admis, casată hotărârea instanței de insolabilitate, cu restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Articolul 1 din Legea insolabilității consemnează în alin. (4) că procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art. 356 din Codul de procedură civilă, cererea de declarare a insolabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolabilității.

Conform prevederilor art. 8 alin.(1) și (3) din Legea insolabilității, hotărârile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege. Recursul va fi judecat în termen de 60 de zile de la înregistrarea dosarului în instanța de recurs, în modul prevăzut de Codul de procedură civilă.

Colegiul reține că, hotărârea Curții de Apel datează cu 07 martie 2017 (f.d. 156), iar cererea de recurs a fost depusă la 21 martie 2017 (f.d. 159), prin intermediul Curții de Apel Chișinău. Astfel, se constată că, termenul de demarare a căii de atac a fost respectat.

Materialele cauzei atestă că, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2015, s-a admis cererea introductivă depusă de către debitorul SC „Aluplast Com” SRL

privind intentarea procedurii de insolvență față de sine, cu desemnarea în funcția de administrator al procesului de insolvență ÎI „Albert Puiu”.

La 25 noiembrie 2015 administratorul procesului de insolvență al SC „Aluplast Com” SRL, ÎI „Albert Puiu” a depus cerere de validare a popririi și a solicitat validarea popririi în sumă 1513894, 48 de lei față de terțul poprit Societatea cu Răspundere Limitată „Sveatoslav Bondarev” (în continuare SRL „Sveatoslav Bondarev”), cu încasarea acesteia la folosul debitorului insolvent (f.d. 2-3).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017 s-a admis cererea de validare a popririi înaintată de administratorul procesului de insolvență a SC „Aluplast Com” SRL, ÎI „Albert Puiu” cu privire la validarea popririi față de terțul poprit SRL „Sveatoslav Bondarev”; s-a validat poprirea față de terțul poprit SRL „Sveatoslav Bondarev” și s-a încasat de la terțul poprit SRL „Sveatoslav Bondarev” în beneficiul SC „Aluplast Com” SRL suma de 1513894,48 de lei (f.d. 129-131).

Analizând legalitatea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017, Colegiul constată că actul de dispoziție contestat a fost emis cu încălcarea normelor de drept material și procedural pertinente.

Articolului 239 din Codul de procedură civilă prescrie că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 126 alin. (1)-(3) din Legea insolvenței, sânt supuse urmăririi silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile corporale care sânt datorate debitorului ori sânt deținute în numele său de un terț sau pe care acesta din urma i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, pot fi poprite bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele lui și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției. Poprirea se înființează prin somație a administratorului insolvenței/ lichidatorului și se comunică terțului menționat la alin. (1) împreună cu o copie certificată de pe hotărârea de intentare a procedurii de insolvență/faliment asupra debitorului. Prin somație se va pune în vedere terțului, care devine, potrivit alin. (1), terț poprit, interdicția de a plăti fără acordul administratorului insolvenței/ lichidatorului sumele de bani sau de a transmite bunurile mobile pe care le datorează debitorului ori pe care i le va datora, declarându-le indisponibilizate. De la data comunicării somației de înființare a popririi și pînă la achitarea integrală a obligațiilor, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate. Orice operațiune efectuată cu aceste sume sau bunuri după data comunicării somației de înființare a popririi este nulă. Cînd se popresc sume cu scadențe succesive, indisponibilizarea se întinde nu numai asupra sumelor ajunse la scadență, ci și asupra celor exigibile în viitor. Indisponibilizarea se întinde și asupra fructelor civile ale creanței poprite, și asupra oricăror alte accesorii născute chiar după înființarea popririi.

Din conținutul normei enunțate reiese că sunt supuse urmăririi silite prin poprire mijloacele bănești care sunt datorate debitorului în temeiul unor raporturi juridice existente. Totodată, Legea insolvenței obligă debitorul, care înaintează cerere de validare a popririi, de a face dovada existenței creanței pe care o are împotriva terțului

poprit.

Instanța de recurs remarcă că, contrar dispozițiilor legale menționate, instanța de insolvabilitate, adoptând hotărârea contestată a conchis de a valida poprirea și de a încasa din contul terțului poprit SRL „Sveatoslav Bondarev” în masa debitoare a SC „Aluplast Com” SRL datorita în sumă de 1513894,48 de lei, fără a elucida pe deplin circumstanțele cauzei și fără a constata cu certitudine existența creanței pe care ultimul o are.

Subsecvent, este criticabilă poziția instanței inferioare, care în susținerea soluției adoptate se rezumă doar la fraza „instanța reține că potrivit probelor anexate la materialele cauzei, se demonstrează cu certitudine faptul că terțul SRL „Sveatoslav Bondarev” are o datorie certă față de SC „Aluplast Com” SRL, care nu a fost executată”. Astfel, soluția instanței de insolvabilitate este întemeiată pe o singură probă scriptică, și anume actul de verificare a decontărilor reciproce între SC „Aluplast Com” SRL și ÎI „Sveatoslav Bondarev” cu situația la 31 decembrie 2014, potrivit căruia ultima are o datorie scadentă față de prima în mărime de 1513894,48 de lei (f.d. 7-8).

La caz, Colegiul subliniază că actul de verificare a decontărilor reciproce între SC „Aluplast Com” SRL și ÎI „Sveatoslav Bondarev” a fost întocmit unilateral de debitorul insolvent SC „Aluplast Com” SRL și nu este contrasemnat de terțul poprit, or, actul de verificare a decontărilor reciproce între agenții economici se certifică prin ștampilă și semnăturile tuturor participanților la decontări. În act se indică denumirea instituțiilor care efectuează decontările reciproce, numele, prenumele și funcția reprezentanților părților, data la care se efectuează verificarea, suma datoriei pe decontări conform situației la data respectivă cu descifrarea soldului pe tipurile de servicii.

Distinct circumstanțelor menționate, instanța de insolvabilitate evidențiază faptul că, potrivit actul de verificare a decontărilor SC „Aluplast Com” SRL, întocmit de către terțul poprit, pentru perioada 01 ianuarie 2010 – 31 octombrie 2015, SC „Aluplast Com” SRL are o datorie scadentă față de SRL „Sveatoslav Bondarev” în mărime de 744455,52 de lei (f.d. 162-163).

Aderent, circumstanțele reținute se confirmă și prin Actul nr. 3-550143 emis de IFS pe r-nul Cahul la 14 august 2015, din care reiese că în rezultatul controlului fiscal efectuat prin metoda de verificare prin contrapunere la SRL „Sveatoslav Bondarev” privind tranzacțiile economice cu SC „Aluplast Com” SRL s-a constatat că, la momentul efectuării controlului fiscal se înregistrat o datorie a agentului economic SC „Aluplast Com” SRL față de SRL „Sveatoslav Bondarev” în mărime de 744455,52 de lei (f.d.165-167).

În această ordine de idei, este absolut neclară concluzia instanței de insolvabilitate cu privire la existența datoriei SRL „Sveatoslav Bondarev” față de SC „Aluplast Com” SRL în mărime de 1513894,48 de lei, or, hotărârea instanței de insolvabilitate cuprinde convingeri neexplicite care sunt analizate și apreciate superficial, fără a da apreciere suportului probatoriu prezent la materialele cauzei, cu privire la relațiile economice ale părților litigante din care reiese datoria terțului poprit față de debitorul insolubil.

Mai mult decât atât, Colegiul opinează că, la examinarea cererii privind validarea popririi, instanța de insolvabilitate nu a ținut cont de faptul că în cadrul procesului de insolvabilitate, în acțiunea de bază, SRL „Sveatoslav Bondarev” a înaintat cerere privind includerea creanței sale în mărime de 744455,52 de lei în tabelul definitiv al creanțelor cu titlu provizoriu împotriva patrimoniului debitorului insolvent SC „Aluplast Com” SRL (f.d. 186, 187-188, 189-191).

În această ordine de idei, instanța de insolvabilitate consideră hotărârea recurată ca fiind neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate și care nu cuprinde memoriul care în final a format convingerea instanței de insolvabilitate.

Colegiul învederează că motivarea este un element esențial al hotărârii judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate și temeinicie. Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, exigență a art. 239 din Codul de procedură civilă și art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (*Hirvisaari împotriva Finlande*).

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (*Hiro Balani vs. Spania*).

CtEDO în practica sa constantă a menționat că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (*Artico împotriva Italiei*), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (*Perez împotriva Franței, Van der Hurk împotriva Olandei*).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (*Kaufland împotriva Belgiei*).

Instanța de recurs notează că, nemotivarea unei hotărâri judecătorești echivalează practic cu soluționarea procesului fără a intra în fondul acțiunii, fapt ce justifică casarea actului de dispoziție recurat, cu trimiterea pricinii spre rejudecare.

În corolar, Colegiul opinează că instanța de insolvabilitate, sub aspectul obligației sale pozitive, trebuia să stabilească cu certitudine existența sau inexistența raporturilor juridice între debitorul insolvent SC „Aluplast Com” SRL și terțul poprit SRL „Sveatoslav Bondarev”, natura acestor raporturi și, ca urmare, existența sau inexistența

creanței pretinse de SC „Aluplast Com” SRL de la SRL „Sveatoslav Bondarev”, ținând cont de toate facturile existente între părțile litigante, de actele de verificare a decontărilor reciproce, semnate și parafate de ambele părți, precum și de actul controlului fiscal efectuat de organul fiscal la SRL „Sveatoslav Bondarev” privind tranzacțiile economice cu SC „Aluplast Com” SRL. Astfel încât partea motivată a actului de dispoziție supus controlului judiciar să cuprindă o apreciere detaliată a cumulului de probe administrat și circumstanțelor faptice stabilite, care în final au format convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată. Deci, hotărârea emisă de instanța de insolvență urma să reflecte o analiză minuțioasă a relațiilor economico-financiare între debitorul insolvent SC „Aluplast Com” SRL și terțul poprit SRL „Sveatoslav Bondarev”, cu un calcul minuțios a datoriei și cu trimitere la actele și facturile din care reiese această datorie.

Or, conținutul hotărârii judecătorești trebuie să cuprindă examinarea chestiunilor în fapt și în drept, dispozițiile legale aplicabile raportului juridic dedus judecății, care în final au format convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată. Astfel, instanța asigurând securitatea juridică ce garantează previzibilitatea atât a conținutului regulii de drept cât și a aplicării sale.

În speță, este evident că constatările instanței de insolvență nu conțin o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs fiind în imposibilitatea de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate.

Dat fiind faptul că instanța de insolvență a încălcat normele de drept material și procedural la soluționarea pricinii precum și a emis o hotărâre neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia admiterii recursului declarat de reprezentantul Societății cu Răspundere Limitată „Sveatoslav Bondarev”, avocatul Alexandru Cebanaș, casarea integrală a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017, cu restituirea pricinii spre rejudecare.

Prin prisma prevederilor art. 5 alin. (9) din Legea insolvenței, care statuează că dispozițiile privind incompatibilitatea nu sânt aplicabile instanței de insolvență care pronunță succesiv hotărâri în același dosar de insolvență, cu excepția rejudecării după casarea hotărârii în recurs, Colegiul evidențiază că instanța de insolvență în componența judecătorilor, care s-au expus asupra fondului cererii, sunt incompatibili, iar rejudecarea cauzei urmează fi în alt complet al instanței de insolvență.

La rejudecarea pricinii, instanța inferioară urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de reprezentantul Societății cu Răspundere Limitată „Sveatoslav Bondarev”, avocatul Alexandru Cebanaș.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017 și se restituie pricina civilă intentată la cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul

Societății Comerciale „Aluplast Com” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Individuală „Albert Puiu” față de terțul poprit Societatea cu Răspundere Limitată „Sveatoslav Bondarev” în sumă de 1513894,48 de lei, spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu